

RTU studiju kurss "Adiktīvas uzvedības psiholoģija"**0R000 Rēzeknes akadēmija****Vispārējā informācija**

Kods	RA0591
Nosaukums	Adiktīvas uzvedības psiholoģija
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītbspēks	Rita Orska - Lektors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Studenti iepazīstas ar adiktīvas uzvedības veidošanās psiholoģiskajiem mehānismiem, izpaušmēm, diagnostikas problēmām, korekcijas iespējām, attīsta iemaņas veidot preventīvā un korekcijas darba programmas
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Mērķis: izpratnes par cilvēka atkarīgas uzvedības būtību, tās mainīšanas iespējām sociālā darba aspektā padziļināšana. Spēj formulēt aktuālos adiktīvās uzvedības veidošanās un attīstības problēmjautājumus, tos izskaidrot un argumentēti diskutēt par tiem. Spēj diagnosticēt mērķa grupas sociālās problēmas Spēj patstāvīgi izvērtēt un izmantot savā profesionālajā darbā dažādas metodikas un praktiskās pieejas sociālpsiholoģiskajai iedarbībai adiktīvas uzvedības izplatības mazināšanā. Spēj veikt situācijas izpēti, pamatot ar teorētiskajām atziņām, modelēt dažādus risinājumus konkrētajai situācijai
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	1.patstāvīgais darbs. Materiālu apkopošana un prezentācija par kādu no adīcijām (azartspēļu un spēļu, ķīmisko vielu, tehnoloģiju atkarībām). 2.patstāvīgais darbs. Materiālu apkopošana un prezentācija par kādu no adīcijām (sociāli pieņemamās adīcijas) vai līdzatkarības problēmām. 3.patstāvīgais darbs. Materiālu apkopošana un prezentācija par sociālā darba pieejām, formām un metodēm darbā ar atkarīgām personām 4.patstāvīgais darbs. Izstrādāt sociālā darba preventīvo programmu adiktīvas uzvedības (pēc studenta izvēles) izplatības mazināšanā.
Literatūra	Obligātā: 1.Aleksejeva, A. (2020). Sociālā darba loma atkarīgo personu rehabilitācijā. Rīga: RSU 2.Dreimane, I., Kārklīņa, O. (2020) Mācību kurss “Darbs ar personām ar atkarības problēmām” Rīga: Latvijas Atkarības psihologu apvienība. https://www.vpd.gov.lv/lv/media/1037/download?attachment 3.Jegorovs A.(2009) Uzvedības atkarības. Rīga: RaKa 4.Jirgena S.(2006) Jaunieši un adiktīvā uzvedība. Rīga, “Drukātava” 5.Kalniņš I., (2019). Atkarību ārstēšana Latvijā: metodes un izaicinājumi. Rīga RSU 6.Metodiskais materiāls sociālajam darbam ar atkarīgām un līdzatkarīgām personām (2020) Rīga: SIA „DBA Tehnoloģijas Papildu: 1.Abraham, J., Twerski, M.D., Leitānes, I. tulkojums (2014). Atkarīgo domāšana. Izprotot pašapmānu. Rīga : Apgāds Zvaigzne ABC 2.Apīnis, E. (2006). Dzert vai nedzert. Rīga: Nacionālais apgāds 3.Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.9.2.6.0/17/1/001 “Ārstniecības un ārstniecības atbalsta personāla kvalifikācijas uzlabošana” (2019) Alkohola, nikotīna, procesu atkarības problēmu identificēšana un īsās intervences sniegšana primārajā veselības aprūpē Mācību materiāls. Rīga 4.Jankauskiene, D., Šumskiene, E., & Petruzyte, V., (2020). Reintegration challenges after addiction rehabilitation: the need for social support in Lithuania. Vilnius University 5.Maksima, I., Griškeviča, B., Berķe, I. (2020) Ieteikumi bērnu un pusaudžu atkarību izraisīto vielu lietošanas un procesu atkarības pazīmju agrīnai atpazīšanai, profilaksei un palīdzības iespējām. Slimību profilakses un kontroles centrs https://www.spkc.gov.lv/sites/spkc/files/data_content/informativais_bukletswww_m1.pdf 6.Mieriņa, V., Radžēle, B. (2013). Sociālais darbs ar ģimenēm un bērniem, kurās vecākiem ir alkohola atkarība. Metodiskais līdzeklis. Rīga: Profesionālās pilnveides un supervīzijas centrs “Aisma” 7.Pūce, I. (2021). Nodarbinātības iespējas un recidīva riski pēc atkarību ārstēšanas. Rīga:LU 8.Rokasgrāmata sliktās atkarības, labās atkarības. https://indd.adobe.com/view/7a82117c-dda9-45d2-86a0-5a9a8620baa1?fbclid=IwAR2qg8-TwSY651NLgVtId2Fd-wfAEHdUFT6Kfoelrph_zcXjnAn6HiMAYPw 9.Siliņš I., (2018). Sociālā darba nozīme atkarību mazināšanā. RSU 10.Zīle, L. (2019). Neformālā atbalsta nozīme atkarības ārstēšanas procesā. Sociālais darbs, 3/2019 Citi informācijas avoti: Ministru kabinets. (2015). Noteikumi NR.790 “Noteikumi par sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem atkarīgām personām”. https://likumi.lv/ta/id/271251-socialas-rehabilitācijas-pakalpojumu-sniegšanas-kartiba-no-vardarbības-cietusam-un-vardarbību-veikusam-pilngadīgam-personam-sk.03.03.2025
Nepieciešamās priekšzināšanas	Personības psiholoģija, bioloģijas zināšanas vidusskolas līmenī

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienes studijas		Nepilna laika neklātienes studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
Adiktīvo traucējumu fenomenoloģija. Izpratne par atkarībām dažādu psiholoģijas zinātnes virzienu skatījumā. Ārējie un iekšējie izvēles nosacījumi dažādu psiholoģijas teoriju skatījumā. Adiktīva uzvedība kā psiholoģiskās aizsardzības veids negatīvas pašizjūtas gadījumā	6	0	3	0
Adiktīvas uzvedības klasifikācija. Adiktīvas uzvedības diagnostikas kritēriji.	2	0	1	0
Atkarību veidi: Patoloģiska tieksme uz azartspēlēm (gembļigs, ludomānija). Tehnoloģiju adīcijas. Ķīmisko vielu atkarības (alkoholatarība, narkomānija, smēķēšana). Pārtikas adīcijas. Erotiskās adīcijas. Sociāli pieņemamās adīcijas.	8	26	4	34
Līdzatkarības problēmas. Līdzatkarīgas personības raksturojums.	2	0	1	0
Adiktīvas uzvedības izmaiņšanos grūtības .Atkarīgām personām pieejamie sociālās rehabilitācijas pakalpojumi. Intervences darbs uzvedības izmaiņu nodrošināšanai. Preventīvais darbs adekvātas uzvedības nostiprināšanā	6	13	3	17
Sociālais darbs ar atkarīgām pilngadīgām personām, līdzatkarīgām personām un atkarīgo tuviniekiem. Transteorētiskais modelis .Motivējošā intervēšana. Gadījuma vadīšana un darbs ar gadījumu	6	13	3	17
Sociālā mentoringa process darbā ar atkarīgām personām pēc sociālās rehabilitācijas programmas realizācija	2	0	1	0
Kopā:	32	52	16	68

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zināšanas Spēj formulēt aktuālos adiktīvas uzvedības veidošanās un attīstības problēmjautājumus, tos izskaidrot un argumentēti diskutēt par tiem	Formatīvā vērtēšana. Dalība semināros un patstāvīgā darba izpilde
Prasmes Spēj diagnosticēt mērķa grupas sociālās problēmas Spēj patstāvīgi izvērtēt un izmantot savā profesionālajā darbā dažādas metodikas un praktiskās pieejas sociālpsiholoģiskajai iedarbībai adiktīvas uzvedības izplatības mazināšanā.	Formatīvā vērtēšana. Dalība semināros un patstāvīgā darba izpilde
Kompetence Spēj veikt situācijas izpēti, pamatot ar teorētiskajām atziņām, modelēt dažādus risinājumus konkrētajai situācijai	Summatīvā vērtēšana par patstāvīgo darbu izpildi un par studiju kursa noslēguma darba izpildi

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Dalība semināros	15
Praktisko darbu nodarbības	15
Patstāvīgā darba izpilde	40
Eksāmena darbs: Izstrādāt sociālā darba preventīvo programmu adiktīvas uzvedības (pēc studenta izvēles) izplatības mazināšanā	30
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	20.0	12.0	0.0		*	